

РЕЦЕНЗІЯ

Кандидата медичних наук, доцента **БАМБУЛЯКА Андрія Васильовича** на дисертаційну роботу **ВІТКОВСЬКОГО Олександра Олександровича** на тему: **Клініко-лабораторна характеристика гострого одонтогенного періоститу у дітей на тлі патології щитоподібної залози та його комплексне лікування»,** подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія»

Актуальність обраної теми дисертації

На жаль, на сьогодні практично немає дітей, ріст і розвиток яких відбувається в умовах здорового організму. Одне з провідних місць у структурі захворюваності населення займає ендокринна патологія. При цьому, як свідчать результати багатьох досліджень, майже половину від усіх ендокринопатій, становлять захворювання щитоподібної залози. Сучасні наукові дані, отримані в окремих вибірках, свідчать, що цю патологію виявляють у близько 20% дітей, а у ендемічних зонах – цей показник є ще вищим. Велика кількість ураження дитячого та підліткового населення нашої держави захворюваннями щитоподібної залози спрямовує вектор наукових досліджень педіатрів у цьому напрямку. Домінуючою патологією є дифузний нетоксичний зоб.

Відомо, що гіперплазія щитоподібної залози впливає на процеси формування та мінералізації твердих тканин зуба, метаболічні процеси у тканинах пародонта, морфо-функціональний стан слинних залоз.

Гнійно-запальні процеси щелепно-лищевої ділянки залишаються найбільш розповсюдженою патологією в щелепно-лищевої хірургії. За даними науковців, одонтогенні запальні процеси щелепно-лищевої ділянки займають від 40% до 83% серед стоматологічних хворих хірургічного профілю.

Тому вивчення особливостей клінічного перебігу та розробка нових методів лікування одонтогенних запальних процесів на тлі захворювань щитоподібної залози є надзвичайно актуальним та важливим завданням. Цій важливій проблемі присвячена дисертаційна робота Вітковського ОО Автор

застосував комплексний підхід до обстеження дітей, вивчивши не тільки стоматологічну захворюваність, а врахував загальний стан здоров'я дитини.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри терапевтичної стоматології Буковинського державного медичного університету «Розробка методів діагностики, терапевтичного лікування та реабілітації стоматологічних хворих» (ДР № 0111U003681) та кафедри стоматології дитячого віку Буковинського державного медичного університету на тему «Розробка методів профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань у дітей з урахуванням чинників ризику їх розвитку» (ДР № 0121U110122). Здобувач є співвиконавцем фрагментів науково-дослідних робіт.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна. Наукові положення, висновки та рекомендації, отримані Вітковським ОО у дисертації, базуються на достатній кількості досліджень.

Для вирішення поставлених у роботі завдань автором проведені клінічні, лабораторні (біохімічні, імунологічні тощо) дослідження. Методи досліджень, обрані автором – сучасні, інформативні, відповідають поставленим завданням. Проведена статистична обробка результатів. Вважаю, що наукові положення та висновки є обґрунтованими та достовірними.

Результати роботи широко представлені у фахових наукових виданнях: опубліковано 18 наукових праць, з яких 6 статей, 5 у наукових фахових виданнях, рекомендованих ДАК України, 1 у закордонному виданні (у наукометричних базах Scopus), решта у вигляді 10 тез матеріалів наукових конференцій, конгресів, з'їздів. Отримано 2 патенти України на корисну модель.

В одному випуску (номері) журналу опубліковано не більше однієї статті.

Наукова новизна та практичне значення роботи. Дисертаційна робота Вітковського ОО : «Клініко-лабораторна характеристика гострого одонтогенного періоститу у дітей на тлі патології щитоподібної залози та його комплексне лікування», є самостійним науковим дослідженням і має наукову новизну, що полягає в обґрунтуванні та розробці нового способу лікування

гострого одонтогенного періоститу у дітей із супутньою патологією – дифузним нетоксичним зобом.

Автором детально вивчено та доповнено наукові дані щодо клінічних особливостей перебігу гострого одонтогенного періоститу в дітей за умов дифузного нетоксичного зобу, що стало підґрунтям для вивчення імунологічних аспектів розвитку патології на основі комплексного дослідження ротової рідини дітей.

Уперше запропоновано в комплексі лікування гострого одонтогенного періоститу в дітей проводити корекцію макро- та мікроелементного забезпечення та імунних реакцій на загальному рівні для поліпшення ефекту базової терапії. Підібрано місцеві лікувально-профілактичні заходи, які сприяють посиленню ефекту загального лікування.

Розроблено та впроваджено в практику охорони здоров'я новий спосіб лікування гострого одонтогенного періоститу в дітей на тлі патології щитоподібної залози, акти впровадження автором подані.

Загальна характеристика роботи, оцінка її змісту в цілому та зауваження.

Дисертаційна робота Вітковського ОО : «Клініко-лабораторна характеристика гострого одонтогенного періоститу у дітей на тлі патології щитоподібної залози та його комплексне лікування» написана українською мовою і викладена на 172 сторінках друкованого тексту, з яких 100 сторінок – основного тексту. Побудована за традиційною схемою і складається із вступу, огляду літератури, опису методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, висновків. Список використаних джерел містить 271 найменувань. Дані зведені у 17 таблицях, робота проілюстрована 21 діаграмою та 9 рисунками.

У розділі «Вступ» автор обґрунтовує актуальність теми дисертації, формулює мету, ставить конкретні завдання, визначає особистий внесок, наводить дані про оприлюднення матеріалів роботи. Розділ викладено на 6 сторінках тексту, зауважень немає.

Розділ 1. «Захворювання тканин пародонта в дітей на тлі патології щитоподібної залози». Автор описав сучасні погляди та провів ґрунтовний аналіз

наукових досліджень про вплив щитоподібної залози на перебіг захворювань тканин пародонта у дітей, охарактеризувала лікувально-профілактичні заходи щодо запальних захворювань тканин пародонту на тлі тиреопатології. Наведені джерела відповідають темі і напрямкам дослідження. Розділ викладено інформативно, грамотно, аналізуються сучасні літературні джерела переважно за останні 10 років.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 2. «Матеріали і методи дослідження» викладено на 12 сторінках. Він складається з 5 підрозділів та присвячений загальній характеристиці клінічних спостережень, дизайну проведеного дослідження та детальному опису методик дослідження, використаних при виконанні дисертаційної роботи. Добре сформовано підгрупи спостереження, що дає можливість різносторонньо оцінити та провести аналіз результатів дослідження.

Матеріали даного розділу представлені в повному об'ємі, вибрані методики досліджень відповідають поставленим завданням дослідження.

Загалом розділ представлено інформативно, чітко і послідовно.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 3. «Клінічна оцінка гострого одонтогенного запального процесу в дітей на тлі дифузного нетоксичного зобу» складається із 2 підрозділів та викладений на 14 сторінках.

У підрозділі 3.1. подано дані про результати суб'єктивних та об'єктивний методів дослідження дітей груп спостереження та особливості тиреоїдного статусу, а також йодного забезпечення організму дітей як соматично здорових, так і хворих на дифузний нетоксичний зоб. У підрозділі 3.2. описано особливості тиреоїдного статусу та йодного забезпечення організму дітей, соматично здорових та хворих на дифузний нетоксичний зоб.

Розділ добре ілюстрований рисунками, таблицями, діаграмами, клінічними знімками, що покращує сприйняття поданої інформації.

Розділ завершують висновки, де підсумовано та описано отримані результати. Результати дослідження широко представлені у наукових публікаціях.

Суттєвих зауважень немає.

Розділ 4. «Особливості функціонування захисних механізмів ротової рідини дітей за умов розвитку одонтогенного запального процесу на тлі дифузного нетоксичного зобу» викладений на 16 сторінках.

Підрозділ 4.1. Присвячений аналізу стану антиоксидантної системи захисту ротової рідини дітей за умов розвитку запального процесу на тлі дифузного нетоксичного зобу.

У підрозділі 4.2. наведено характеристику місцевих захисних механізмів ротової порожнини у дітей, за умов розвитку запального процесу на тлі дифузного нетоксичного зобу. Описано та проаналізовано рівень активності лізоциму в ротовій рідині дітей груп спостереження, вміст імуноглобулінів sIgA, IgA та IgG. Автором виявлено, що гуморальний імунітет ротової порожнини у дітей з одонтогенними запальними процесами на тлі дифузного нетоксичного зобу, характеризується недостатністю ключових ланок першої лінії захисту.

Загалом розділ дуже інформативний. Добре описано та проілюстровано виявлений механізм ураження тканин пародонта за умов дифузного нетоксичного зобу.

Зауваження : необхідно додати узагальнюючі висновки до данного розділу.

Логічним підсумком дисертаційної роботи є **розділ 5** «Аналіз клініко-параклінічних результатів та спостереження за дітьми під час лікування гострого одонтогенного періоститу на тлі дифузного нетоксичного зобу». У ньому обґрунтовано та детально описано клініко-лабораторну оцінку запропонованого комплексу лікувально-профілактичних заходів при лікуванні гострого одонтогенного періоститу на тлі дифузного нетоксичного зобу. Запропоновані дисертантом заходи – комплексні: це місцевий і загальний вплив на організм дитини, вони спрямовані на нормалізацію балансу макро- та мікроелементів у організмі дитини (обґрунтоване та розпрацьоване призначення препарату «Кальцемін адванс»), покращення імунної реактивності організму (застосування рослинного препарату «Імупрет»), а також обґрунтована місцева терапія: пробіотичні пастилки для розсмоктування “БіоГая Продентіс”, що підтримують

здоровий баланс мікрофлори, перешкоджають розмноженню хвороботворних мікроорганізмів.

Зауваження : відсутній узагальнюючий висновок до данного розділу.

Розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» відсутній.

Висновки сформульовані коректно, відображають найбільш значимі результати дослідження, відповідають його завданням.

Практичні рекомендації сформульовані чітко, розкривають результати наукових досліджень.

Наведений список літератури оформлений з урахуванням наявних вимог – за ванкуверівським стилем. У списку переважають джерела за останні п'ять років.

В аспекті проведення наукової дискусії прошу дати відповідь на декілька запитань:

1. Яким чином проводилась корекція досліджуваної вами антиоксидантна система у дітей?
2. Де було впроваджено результати дисертаційного дослідження?

Висновок. Дисертаційна робота Вітковського Олександра Олександровича на тему «Клініко-лабораторна характеристика гострого одонтогенного періоститу у дітей на тлі патології щитоподібної залози та його комплексне лікування» є самостійною, завершеною, кваліфікаційною науковою роботою, в якій одержані нові, науково обґрунтовані результати досліджень, які в сукупності вирішують актуальне завдання в галузі стоматології – удосконалення методів діагностики та лікування гострого одонтогенного періоститу в дітей, які мають патологію щитоподібної залози, шляхом вивчення стану місцевих захисних механізмів та їх фармакологічної корекції.

За актуальністю теми, методичним рівнем виконаних досліджень, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням дисертаційна робота ОО. Вітковського на тему: «Клініко-лабораторна характеристика гострого одонтогенного періоститу у дітей на тлі патології щитоподібної залози та його комплексне лікування» повністю відповідає п. 6 «Присудження ступеня доктора

філософії», «ПОРЯДКУ присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 щодо здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 – Стоматологія та після корекції може бути рекомендована до офіційного захисту.

Рецензент:

Доцент кафедри хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії
Буковинський державний
медичний університет,
к.м.н, доцент

Андрій БАМБУЛЯК

